

Patienten som medskapare i nationell handlingsplan för ökad patientsäkerhet och i Socialstyrelsen patientsäkerhetsarbete

21 november 2024

Urban Nylén, medicinalråd

Agera
för säker vård

Patientsäkerhet betyder skydd mot vårdskada

en skada, ett lidande, en sjukdom eller dödsfall som hade kunnat undvikas om adekvata åtgärder vidtagits vid patientens kontakt med hälso- och sjukvården.

PSL 2010:659

Patientsäkerhet enligt patienter och befolkningen

- Trygghet och tillit
- Medbestämmande och delaktighet
- Förtroende för systemet
- Att få vård när det behövs
- Att inte bli skadad i vården
- Öppenhet och transparens

Agera för säker vård

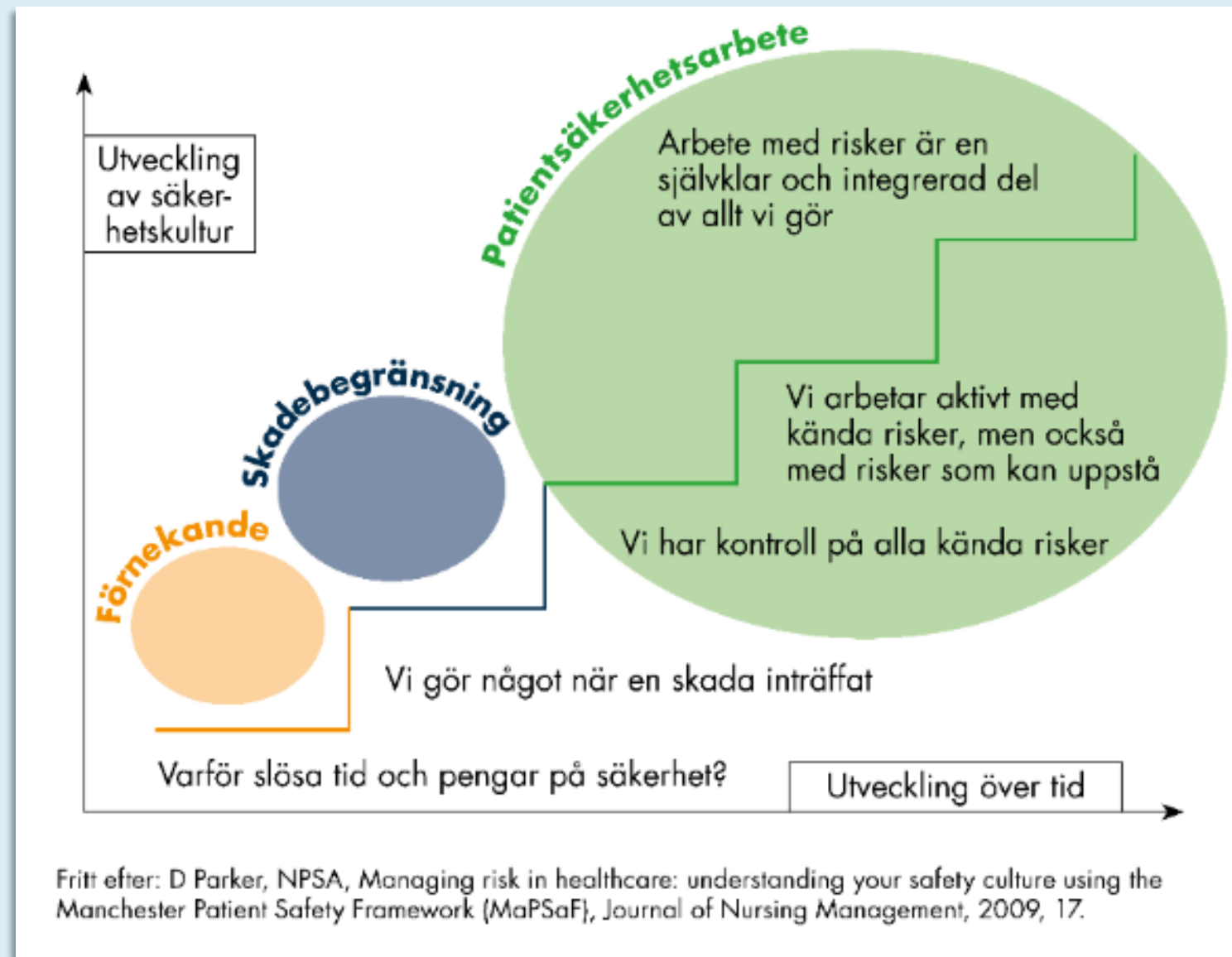
- nationell handlingsplan 2020

- Innehåller övergripande mål, fokusområden, nationella åtgärder och en plan för uppföljning
- Resultatet av brett samarbete
- Alla regioner och majoriteten av kommuner har tagit fram egna handlingsplaner utifrån den nationella planen
- Uppdatering av planen pågår inför 2025

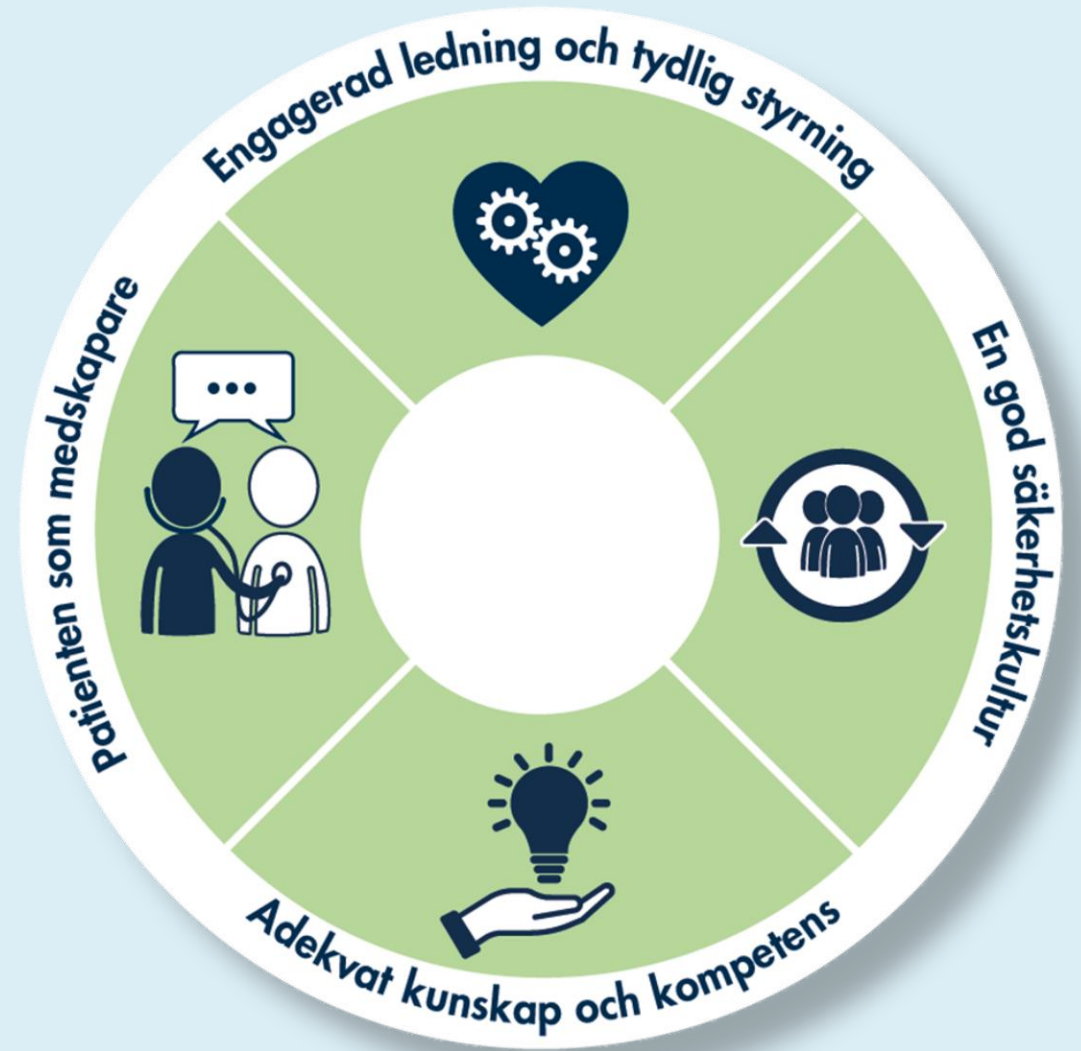
Handlingsplanens syfte: påverka säkerheten i hela hälso- och sjukvården

- Vi behöver flytta fokus
- Utveckla och stärka det förebyggande arbetet
- Agera på risker
- Fokusera ännu mer på det som vi vet leder till en säkrare vård

Avstamp i de grundläggande förutsättningarna för patientsäkerhet

- Engagerad ledning och styrning
- En god säkerhetskultur
- Adekvat kunskap och kompetens
- Patienten som medskapare

FÖRUTSÄTTNING

Patienten som medskapare

- Vården ska långt som möjligt **utformas och genomföras i samråd** med patienten.
- Formerna för och graden av **patientens delaktighet behöver utgå från patientens behov och önskemål**
- Patienten behöver få **god och anpassad information om sin vård** och behandling och om eventuella risker
- Gör **patienten delaktig på alla nivåer**, i mötet, på regional och nationell nivå

Socialstyrelsen behöver i arbetet för en säker vård:

Patienters och närståendes nödvändiga kunskap och perspektiv i...

- Nationellt råd för patientsäkerhet m.fl. råd
- uppdateringen och uppföljningen av den nationella handlingsplanen
- kunskapsstöd som vänder sig till hälso- och sjukvården
- stöd och information till patienter och närstående
- kommunikationen med befolkningen kring frågor som rör patientsäkerhet

Involvering av patienter, närstående och brukare i många delar av Socialstyrelsens arbete

- Äldrerådet – pensionärsorganisationerna
- Rådet för barn och unga
- Rådet för funktionshinderfrågor
- Rådet för missbruks- och beroendefrågor
- Rådet för styrning med kunskap – tio myndigheter, fördjupat arbete 2023 kring barns rätt till delaktighet, vägledning för ersättning av patienter och närstående
- Många frågor från patienter och närstående
- Patienter och närstående i hearings och workshoppar
- Regeringsuppdrag kring patientsäkerhet, t.ex. Samlat stöd för patientsäkerhet, klagomålshantering, nationell handlingsplan för patientsäkerhet

Medskick från patienter och närstående

***Vi sitter inne
med kunskap,
vi vet vilka
riskerna är***

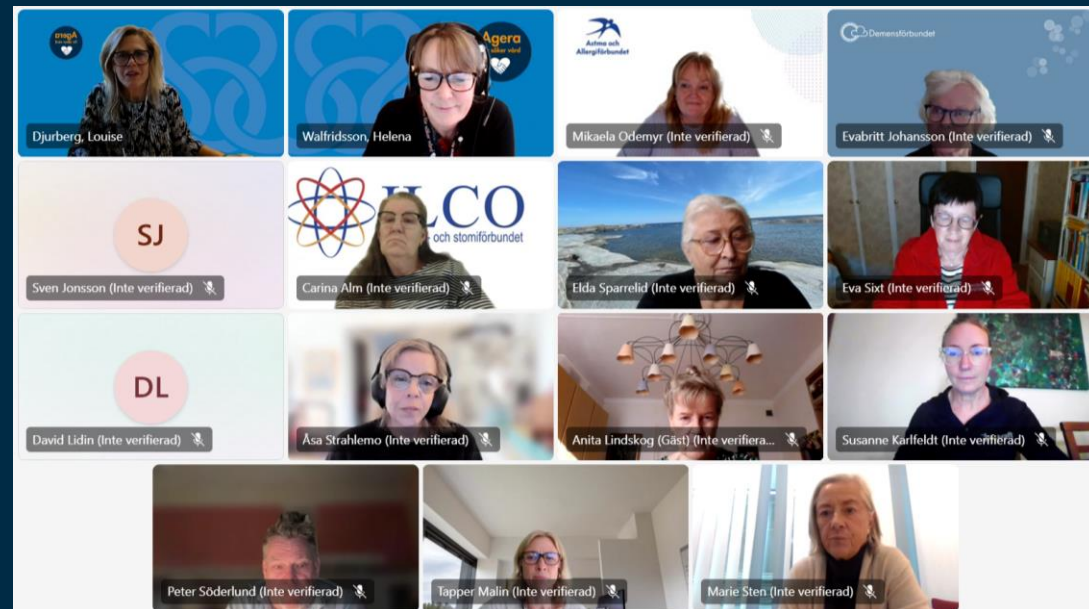
***Prata inte om
oss, prata med
oss!***

***Involvera
patienterna tidigt
– inte sist. Var
transparenta***

***I grunden handlar
det om kultur. Det
spelar ingen roll hur
välinformerad
patienten är om det
inte välkomnas i
hälso- och
sjukvården***

Etablerad referensgrupp 2024

- 16 nationella patient- och närståendeorganisationer tackade ja till att delta
- NSG patientsäkerhet och Löf inbjudna med var sin representant
- Två digitala halvdagsmöten och två fysiska heldagsmöten under 2024
- Utvärdering i slutet av året, med förhoppning om fortsatt samverkan

Fördjupad samverkan 2023

- Vi bjöd in 30 organisationer till hearing
- Syfte var att mötas, dela bilder och diskutera utifrån:
 - Patientsäkerhet utifrån patienters och närståendes perspektiv
 - Patienters och närståendes involvering i arbetet för en säker vård – utmaningar och framgångsfaktorer lokalt, regionalt och nationellt
 - Information till patienter och närstående – behov och önskemål
- Mål – att stärka patienters och närståendes röst in i arbetet för en säker vård

Samverkan kring säker vård i närståendeorganisationer

Vad ska vi uppnå långsiktigt?
(Vilken vision skall vår samverkan ha)

1

Skriv ner 4-5 viktiga kriterier för en

2

Prioriterade områden

3

Andra faktorer som är viktiga

Workshop

Indelning i grupper – diskussioner utifrån frågor (dokumenterat särskilt).

Del 1 - Vad vill vi uppnå? Syfte och mål med samverkan

Synpunkter från diskussionen i storgrupp:

- Tillit – förtroende.
- Samverkan och integration och skapar integration och skapar tillit. Det handlar om att skapa tillit. Det handlar om att skapa tillit. Det handlar om att skapa tillit.
- Man kan tala om en vision och skapa tillit. Det handlar om att skapa tillit. Det handlar om att skapa tillit.
- "Nya självklara verktyg för närstående. Vården ska bygga på sig själv. Bättre vård innebär att vården blir bättre. Vårdkvalitet kräver att vården blir bättre. Vårdkvalitet kräver att vården blir bättre.
- "Vad är det bästa/viktigaste för enskilda patienten. Det handlar om att skapa tillit. Det handlar om att skapa tillit.
- Om patienter och närstående har kunskapsstöd. Det handlar om att skapa tillit. Det handlar om att skapa tillit.
- En annan central fråga är professionen/vården. Det handlar om att skapa tillit. Det handlar om att skapa tillit.
- Viktigt hur myndigheter och styrelsen har tyngning. Det handlar om att skapa tillit. Det handlar om att skapa tillit.
- Slå hål på myten att det inte går. Det handlar om att skapa tillit. Det handlar om att skapa tillit.
- Det finns en del bra verktyg/metoder. Det handlar om att skapa tillit. Det handlar om att skapa tillit.
- Hur vi sprider det till fler. Viktigt att belysa det. Det handlar om att skapa tillit. Det handlar om att skapa tillit.

Exempel på ämnen som diskuterats

- Vad är patientsäkerhet för patienter och närstående?
- Uppdateringen av den nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet och vilka stöd och insatser finns det behov av?
- Hur ser behovet av stödmaterial för patienter och närstående ut kring säker vård?
- Vad är viktigt vid uppdatering av handlingsplanen?

Nationella patientsäkerhetsdagen

- Återkommande konferens i september som knyter an till tema på WHO:s internationella patientsäkerhetsdag 17 september
- **2023 års tema var patienten som medskapare**
- 2024 års konferens: patientrepresentation i planeringen och genomförandet av dagen

Patienten som medskapare – exempel på input

- Patienten behöver kunskap för att kunna vara en medskapare:
 - **Kunskapsstöd** riktade till patienter och närstående
 - Information till patienter och närstående om **hälso- och sjukvården som en riskfylld verksamhet** och hur patienten/närstående kan bidra.
 - Patient och närstående som **bärare av medvetenheten om patientsäkerhet** i sin väg genom vården.
- Hälso- och sjukvården behöver kompetens för att involvera patienten:
 - Visualisera! En karta med **processinformation** för patienten.
 - Behovet av **tvärprofessionell kompetens** kan förtydligas, så att patienten inte måste vara samordnare av sin egen vård.
 - Tydliggör **informationsansvaret**, och problematisera att patient och närstående blir bärare av "allt" i vårdens övergångar
 - "Ge information" måste vara kopplat med **hur informationen tas emot** (och det gäller båda vägarna).
 - Ta in patienter på utbildningarna – centralt för narrativet.
- Öppna dörrarna för **patientorganisationerna i kriser** – en viktig resurs med utbildningskapacitet och förmåga att nå ut brett. Involvera tidigt i arbetet, inte minst viktigt under oväntade förhållanden.

Våra erfarenheter och tips

- Referensgruppen bidrar med ett unikt och viktigt perspektiv
- Det finns inspirerande exempel på patientinvolvering i vården, som även kan inspirera en myndighet
- Ha struktur för samverkan, etc., se exempelvis [Patientmedverkan Kunskapsstyrningen](#)
- Vägledning och stödmaterial för patient- och närståendemedverkan i patientsäkerhetsarbete, [Patientsäkerhetsarbete, patient- och närståendemedverkan](#)

Socialstyrelsens uppdrag – en kunskapsmyndighet

- En **kunskapsmyndighet** som riktar sig till hälso- och sjukvården och socialtjänsten.
- Har i uppdrag av regeringen att **samordna och stödja patientsäkerhetsarbetet** i Sverige.
- Tar fram **föreskrifter** samt **kunskapsstödjande** och **vägledande** produkter.
- Förvaltar och utvecklar flera olika **register** och är **statistikansvarig** myndighet för vård- och omsorgsområdet.
- Prövar och **utfärdar legitimationer** för hälso- och sjukvårdspersonal
- Sammanhållande och koordinerande **beredskapsmyndighet**
- **Expertmyndighet** som stöd till regeringen

Socialstyrelsen fortsätter att utveckla arbetet för ökad patientsäkerhet

- Nationella **kompetensmål** inom patientsäkerhet
- Utveckling av **kunskapsstöd, metoder och verktyg**
- Ny **handlingsplan** från 2025-2030, samma vision och målsättning
 - Ingen patient ska behöva drabbas av vårdskada
 - Vården ska vara säker oavsett vem du är, var du bor, när du söker vård eller vad du söker vård för

Mer om handlingsplanen

- Läs mer, ladda ner eller beställ den på:
- Webbplatsen Samlat stöd för patientsäkerhet

<https://patientsakerhet.socialstyrelsen.se/ledning-och-styrning/nationell-handlingsplan/>

**Tre starka skäl
att agera för
säker vård**

- **Rädda liv**
- **Minska lidande**
- **Mer god vård för pengarna**

LinkedIn Agera för säker vård, närmare 7000 följare – följ och delta i samtalet om patientsäkerhet

Agera för säker vård
6 645 följare
3 mån • Redigerad •

De första nationella kompetensmålen i patientsäkerhet är här! Vi ställer fem snabba frågor till **Christian Danielsson** och **Helena Walfridsson** som är utredare på Socialstyrelsen och har lett arbetet med att ta fram kompetensmålen för ... mer

Nationella kompetensmål för patientsäkerhet

1 Patientsäkerhet: definitioner, begrepp och perspektiv	2 Ämnen, skyldigheter och roller inom patientsäkerhet	3 Systemförståelse, teorier och ramverk	4 Patienter och närstående som medskapare
5 Människans prestationsförmåga	6 Teamarbete och kommunikation	7 Organisationskultur och patientsäkerhet	8 Risker och riskmedvetenhet
9 Identifiera, utreda och lära av det som hänt	10 Följa och utvärdera patientsäkerhet	11 Säkra processer och arbetsätt	12 Teknik och patientsäkerhet
13 Att leda och styras säker vård	14 Beredning och patientsäkerhet	15 Riskbedömning och vårdåtgärder samt specifika situationer	God och säker vård överallt och alltid

Agera för säker vård
6 645 följare
1 mån •

Inspiration, kunskap och möten. Det önskar sig de över 500 deltagarna på nationella patientsäkerhetsdagen 9 september 2024 i Stockholm Waterfront. Allt mot bakgrund av nationella handlingsplanen för ökad patientsäkerhet och visionen om säker ... mer

<https://www.linkedin.com/showcase/71272394/admin/feed/posts/>

urban.nylen@socialstyrelsen.se